

УДК 94(477)

Матуняк С. – ст. гр. ХК-11

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМИН УНДО І ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА»

Науковий керівник: к.і.н., асистент Потіха О.Б.

Matunyak S.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

FEATURES AND RELATIONSHIPS UNDO «ENLIGHTENMENT»

Supervisor: Potikha O.

Ключові слова: культурно-освітня діяльність, УНДО, «Просвіта»

Key words: cultural and educational activities, UNDO, "Enlightenment"

Вивчення та аналіз програмних документів Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО) – однієї з найвпливовіших західноукраїнських партій міжвоєнного періоду – дозволяє стверджувати, що партія вважала за необхідне підтримувати розвиток українських культурно-освітніх організацій у боротьбі українського громадянства проти натиску польських властей.

У 1930-х рр. націонал-демократи мали переважаючі впливи в культурно-освітньому товаристві «Просвіта», яке нараховувало 83 філії, що об'єднували понад 3070 читалень; під впливом УНДО перебували понад 2980 місцевих гуртків, до яких входило біля 100 тис. членів. На протязі восьми років (1923–1931) «Просвіту» очолював один з лідерів УНДО – М. Галушинський. У керівних органах товариства були В. Мудрий, Ю. Павликовський, І. Ліщинський, С. Кузик, М. Волошин; активістами у краї були В. Целевич, С. Баран, С. Витвицький, С. Біляк та інші партійці. Члени партії брали активну участь у створенні нових філій і читалень товариства, організували курси для підготовки просвітянських кадрів, підтримували розвиток бібліотечної та видавничої справ, аматорських театральних гуртків, виступали активними захисниками української мови, науки, освіти, як важливих чинників піднесення національної свідомості. Зовнішніми виявами єдності партії з «Просвітою» була організація та проведення народних зборів, маніфестацій, святкувань за участю духовенства, партійних лідерів, влаштування заходів на відзначення національних свят, вечорниць, концертів на честь річниць відомих українських діячів.

Будучи виразниками національних прагнень західноукраїнського населення, націонал-демократи надавали великого значення впливу «Просвіти» серед українського громадянства як важливого чинника у формуванні почуття національної свідомості та єдності українців, як інституції для боротьби за кращу долю українського народу.